

Ehdotus Vuoksen vesienhoitoalueen ja Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmiksi vuosiksi 2022 - 2027**Kiinteistöjohtaja Lauri Lytsy
Maa- ja vesialueiden hallintapalvelujen tukipalvelut**

Lausuntopyyntö

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Kuopion kaupungilta koordinoivana keskuksena lausuntoa asiakirjasta "Ehdotus Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022–2027" sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Kuopion kaupungilta koordinoivana keskuksena lausuntoa asiakirjasta "Ehdotus Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022–2027". Muita vesienhoitosuunnitelmien kuulemisen tausta-aineistoja ovat suunnittelualueiden toimenpideohjelmaluonnokset, vesikarttapalvelu sekä suunnittelun tueksi laaditut oppaat. Pohjois-Savon toimenpideohjelma koskee molempia vesienhoitoalueita. Lausunto tulee toimittaa 14.5.2021 mennessä.

Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 on hyväksytty valtioneuvostossa vuoden 2015 lopussa. Nyt vesienhoitosuunnitelmien ehdotukset ja tausta aineisto ovat lausunnolla kolmannelle vesienhoitokaudelle 2022–2027. Aineistot ja taustatietoa vesienhoidosta, vesien tilasta ja siihen vaikuttavista toiminnoista on verkko-osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin >vesienhoito.

Tausta ja tavoitteet

Vesienhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pinta- ja pohjavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon suunnittelu tapahtuu vesienhoitoalueilla, jotka on määritelty vesistöaluejakoon perustuen valtioneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista (1303/2004). Vesienhoitoalueille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle. Suunnitelma laaditaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 on hyväksytty valtioneuvostossa vuonna 2015. Uudet vesienhoitosuunnitelmat on tarkistettu koskemaan vuosia 2022–2027.

Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla. Vesienhoitoa on Suomessa toteutettu jo vuosikymmenien ajan, mutta nykyisessä muodossaan vesienhoidon suunnittelu käynnistyi EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin tultua voimaan vuonna 2000. Suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa. Nyt käynnistyneen suunnittelukierroksen aikana tarkistetaan vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat vuosille 2022–2027 laajassa yhteistyössä ja eri tahoja kuullen. Nyt toivotaan palautetta erityisesti vesien

tilasta, siihen vaikuttavista toiminnoista, vesien tilan parantamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä, niiden rahoituksesta ja toteutus- ja edistämistä vastuista. Lisäksi palautetta toivotaan ympäristöselostuksesta.

Lausunto

Kuopion kaupunki sijoittuu pääosin Vuoksen vesienhoitoalueelle. Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueeseen kuuluu osa Karttulan entisestä kunnasta. Lausunnolla vastataan molempien vesienhoitosuunnitelmien sisältöön sekä Pohjois-Savon toimenpideohjelmaan. Lausunto on laadittu yhteistyössä maaomaisuuden hallintapalveluiden, yleiskaavoituksen, rakentamisen ja kunnossapidon sekä alueellisten ympäristönsuojelupalveluiden kanssa.

Kokonaisuudessaan vesienhoitosuunnitelmat ja Pohjois-Savon toimenpideohjelma muodostavat erittäin kattavan ja laajan tiedon kokoamisen pinta- ja pohjavesien tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Toimenpidelinjaukset ovat pääosin tutkittuun tietoon perustuvia ja vastaavat tarvetta. Osallistamista suunnitelmien tekoon on tehty kiitettävästi kuulemiskierrosten ja yhteistyöryhmien kautta. Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmaan vuosille 2022–2027 on kerätty keskeisiä tavoitteita, jotka ovat hyviä, ymmärrettäviä ja selkeitä. Keskeiset tavoitteet kullekin sektorille on esitetty sinisellä pohjalla. Tavoitteiden pääsemiseen tarvitaan kuitenkin konkreettisia toimenpiteitä. Toimenpideohjelmassa esitetyt konkreettiset toimenpiteet jäivät osittain vähäisiksi. Tavoitteiden jalkauttaminen toimenpiteiksi vaaditaan, jotta päästään vesien hyvään tilaan.

Kuopion kaupungin mielestä lausuntoaineistossa tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin eri sektoreilla:

Erityiset alueet

Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa on kuvassa 5 on kuvatekstissä käytettyä termiä vedenhankinta alueet. Kuvassa ei ole kuitenkaan esitetty kaikkia Pohjois-Savon alueen vedenhankinta-alueita vaan vain pieni osa alueista. Kuvan 5 kuvateksti tulisi muuttaa vesistöistä riippuvainen vedenhankinta-alue. Lisäksi kuvaan 5 tulisi tehdä viittaukset kappaleissa EU-uimarannat ja vedenhankintavesistöt. Talousveden ottoon tarkoitettuilla vesimuodostumilla tulisi laatutavoitteiden perustua myös uuteen juomavesidirektiiviin.

EU-uimarantojen tulkintaa on muutettu siten, että yleisellä uimarannalla tarkoitetaan mitä tahansa pintaveden osaa, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen odottaa huomattavan määrän ihmisiä uivan (STM:n asetus 711/2014). EU-uimarantojen lisäksi vesienhoitoalueella on paljon muita lähiasukkaille tärkeitä uimarantoja, joissa käy jonkin verran uimareita. Myös näitä uimarantoja valvotaan. Valvonta tapahtuu sosiaali- ja terveysministeriön asetusten (354/2008 ja 710/2014) nojalla. Uimaveden hygieenisen laadun turvaamiseksi tulee yhdyskuntien jäteveden puhdistamoiden puhdistetun jäteveden hygieenistä laatua tarkkailla tulevaisuudessa ja jäteveden purkuputket sijoittaa siten, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu terveydellistä haittaa uimarannan käyttäjille. Jätevedenpuhdistamoiden ja pumppaamojen sekä viemäreiden kuntoon on kiinnitettävä huomiota ja varattava riittävästi varoja niiden saneeraukseen.

Haja- ja loma-asutus

Pohjois-Savon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 kirjatut keskeiset tavoitteet haja-asutuksen osalta ovat hyviä, koska aikaisempien hoitokausien tavoitteet eivät ole toteutuneet mm. epäselvän ja jatkuvasti muuttuneen lainsäädännön vuoksi. Vesienhoitosuunnitelmista ja toimenpideohjelma- tai -suunnitelmista voi haja-asutuksen kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyjärjestelmien osalta kuitenkin saada sen käsityksen, että herkillä alueilla (ranta-

ja pohjavesialueet) on kaikkien kiinteistöjen osalta, joilla puhdistusteho ei vielä vastaa lainsäädännön vaatimusta, haettu ympäristönsuojelulain mukaista poikkeamista. Ranta- ja pohjavesialueella on todellisuudessa Kuopion alueellakin tuhansia kiinteistöjä, joilla jätevesien käsittely ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, mutta jotka eivät ole hakeneet ympäristönsuojelulain mukaista poikkeamista. Vesienhoitosuunnitelmissa ja toimenpideohjelmassa tulisikin korostaa valvonnan ja neuvonnan tärkeyttä. Vaikka vanhojen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kunnostamiselle annettu määräaika päättyi jo 31.10.2019, lainsäädännön toimenpanon edistäminen valvonnan ja neuvonnan keinoin pitäisi edelleen olla yhtenä painopisteenä. Tavoitteiden toteutuminen vaatisi kuitenkin valvonnan resurssien huomattavaa lisäämistä kunnissa. Resursseja valvontaan olisi saatava lisää, jotta voidaan varmistaa, että valvonta kohdistuu kaikille kiinteistöille tasapuolisesti eikä riipu esimerkiksi siitä, että ovatko kiinteistöt hakeneet ympäristönsuojelulain mukaista poikkeamista vai eivät.

Valtakunnallisesti vesienhoito-ohjelmien ravinnekuormituksen vähentämisen lisätoimenpiteeksi tulisi edelleen haja- ja loma-asutusalueella olla yhtenä keinona keskitetyn viemäroinnin rakentaminen niille alueille, joissa se on teknistaloudellista ja joissa haja- ja lomakuormituksen aiheuttamalla ravinnekuormituksen alentamisella saataisiin vesistön tilaa parantavia vaikutuksia. Kyseinen toimenpide oli yhtenä vesienhoitosuunnitelman toimenpidekaudella 2009–2015, mutta toisella vesienhoidon suunnittelukaudella se oli poistettu keinovalikoimasta. Yhdeksi keskeiseksi toimenpiteeksi tulisi nostaa kolmannella vesienhoitosuunnitelmakaudella uudelleen myös haja- ja loma-asutuksen osalta keskitetty viemärointi. Tämä toimenpiteen teknistaloudellisia edellytyksiä tulisi selvittää niillä vesistöjen valuma-alueilla, joissa haja-asutuksen kuormitus on merkittävä (eli esim. niillä valuma-alueilla, joissa haja-asutus on kolmen suurimman kuormittajan joukossa). Haja-asutuksen jätevesienkäsittelyn tehostamiseen on kuitenkin edelleen tarvetta. Viemäriverkoston ulkopuolinen asukas kuormittaa jätevesillään vesistöjä keskimäärin yhtä paljon kuin 6–8 viemäriverkoston piirissä asuvaa. Vesihuoltolain mukaisilla viemäroinnin toiminta-alueilla on kiinteistöillä liittämismuutoksen velvollisuus verkostoihin ja tähän tulisi suunnata myös valvontaa. Vaikka vesihuoltolain mukaista liittämismuutoksen velvollisuutta on lievennetty taajaman ulkopuolisilla alueilla, tulisi yhtenä toimenpiteenä edelleen olla keskitetyn jätevesiverkoston rakentaminen niille alueille, jossa se on teknistaloudellista. Edellä mainittu asia on kirjattu otsikon pistekuormittajien aiheuttamien päästöjen hallinnan kohdassa yhdyskunnat ja teollisuus, mutta keskitettyä viemärointiä tulee edistää edelleen myös haja-asutusalueilla, jos se on tarkoituksenmukaista ja teknistaloudellisesti kannatettavaa sekä vesiensuojelullisesti järkevää. Asian voisi kirjata erityisesti huomioon otavaksi asiaksi sekä pistekuormittajien aiheuttamien päästöjen hallintaan että hajakuormituksen vähentämiseen. Valtion tulisi suunnata myös erillisrahoitusta edellä mainituille keinolle.

Maankäyttö

Maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen näkökulmasta Vuoksen vesistön ja Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmat ovat kattavat ja perusteelliset. Vuoksen vesistön alueella Kuopion kaupunki on suurin asutuskeskittymä ja molempien vesistöjen alueella on merkittävä määrä Kuopion alueelle sijoittuvaa maa- ja metsätaloutta. Myös Kuopion liitoskuntien taajama-alueet muodostavat merkittäviä asutuskeskittymiä näiden vesistöjen alueella. Vesienhoitosuunnitelmissa keskeisimmiksi vesistöjä kuormittaviksi tekijöiksi Kuopion alueella on hahmotettu asutuskeskusten jäte- ja hulevedet, teollisuus, haja-asutus, maa- ja metsätalous sekä liikenne ja tienpito. Vesienhoitosuunnitelmissa ja toimenpideohjelmassa esitetyt maankäytön suunnittelua koskevat ohjauskeinot ja toi-

menpiteet on huomioitu kaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa sekä rakentamisen ohjaamisessa jo lainsäädännön ja valtakunnallisten alueiden käytön tavoitteiden tasolla. Vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelma eivät ole ristiriidassa kaavoitusta ohjaavan lainsäädännön, asetusten ja tavoitteiden tai Kuopion kaavoituskäytäntöjen kanssa.

Maatalous

Ympäristötavoitteiden saavuttamisen kannalta intensiivisen maatalouden kuormittamat valuma-alueet ovat kriittisimpiä kunnostuskohteita Pohjois-Savossa. Kuopion kaupunki katsoo tärkeäksi, että Nilsiä reitin sekä erityisesti Iisalmen reitin hajakuormituksen vähentämiskeinot ovat mukana toimenpideohjelmassa. Nämä reittivedet yhdessä Kallavesi–Sorsavesi-alueen kanssa muodostavat pinta-alallisesti pääosan Kuopion kaupungissa sijaitsevista vesialueista. Kallavesi–Sorsavesi-alueen yläpuolisen osuuden tilaan vaikuttaa merkittävästi ylempien reittivesien tuoma ravinnekuormitus. Pohjois-Kallaveden vesimuodostuman tilaluokitus heikkeni tyydyttäväksi tälle ohjelmakaudelle. Maatalouden osalta Iisalmen reitin nostaminen ykköskohteeksi on perusteltua, koska Iisalmen reitin varrella on useita hyvää huonommassa tilassa olevia vesistöjä ja paljon voimaperäistä maataloutta.

Pohjois-Savon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 ehdotetut maataloutta koskevat toimenpiteet ovat edelleen hyviä, mutta erittäin haasteellisia toteuttaa. Haasteita aiheuttavat viljelijöille suunnatun koulutuksen kattavuus ja viljelijöiden mahdollisuus osallistua koulutuksiin. Tulevan EU-ohjelmakauden tavoitteita ja säädöksiä ei ole vielä päätetty, joten ei ole vielä tietoa, kuinka kattavasti viljelijät sitoutuvat ympäristökorvausjärjestelmään. Epäselvä ja muuttuva lainsäädäntö ja valvontakohteiden siirtely eri lupaviranomaisten välillä luo viljelijöille epätietoisuutta. Lisäksi nitraattiasetuksen valvontaa tulisi selkeyttää ja kokonaisvaltaistaa. Esimerkiksi ELY-keskuksen peltovalvonnan ja kunnan ei tulisi joutua käymään samassa kohteessa katsomassa asiaa omasta näkökulmastaan. Tahtotilana tulisi olla alueen maatilojen säilyminen elinvoimaisena. Tällaisilla tiloilla on myös paremmat mahdollisuudet edistää ympäristöasioiden huomioon ottamista.

Maataloudessa ilmastonmuutos tulee yhtenäisten ja voimakkaiden sadejaksojen aikana aiheuttamaan pelloilta tulevan huuhtouman kasvua ja huuhtouman pienentämiseen ja maaperän eroosioherkkyyden vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi yhtenäiset ja voimakkaat sadejaksot tuovat haasteita myös maatilojen piha-alueiden hulevesihallintaan ja näiltä alueilta voi aiheutua suoria valumia jokiin ja järviin. Tulevalla ohjelmakaudella tulisivat kiinnittää huomiota maatilojen hulevesien käsittelyn ja hallinnan kehittämiseen.

Pohjavedet

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ovat pääsin laadittu Pohjois-Savoon lähes kymmenen vuotta sitten. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämiseen tulisi varata rahoitusta ja resursseja, vaikka päävastuu suojelusuunnitelmien päivittämisestä onkin kunnilla. Päivittämisestä olisi tärkeää myös sen kannalta, että pohjavesialueiden rajoja ja luokitusta on päivitetty ja lainsäädäntö on muuttunut. Suojelusuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista tulisi seurata säännöllisin väliajoin ja tarvittaessa päivittää toimenpiteitä.

Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa on esitetty pohjavesialueet, joilla on riski kemiallisen tilan heikentymiselle ihmistoimintojen vaikutuksesta. Kaikilla riskipohjavesialueilla kuormitusta aiheuttaa liikenne ja tienpito. Pohjavesialueilla, jossa kloridipitoisuudet ylittävät liikenteen vuoksi ympäristölaatu normit, tuleekin toimenpiteiden ensisijaisesti kohdis-

tua näiden pitoisuuksien alentamiseen. Kahdella pohjavesialueella myös pilaantuneet maa-alueet on merkitty taulukkoon 13 kuormitusta aiheuttavana toimenpiteenä. Taulukkoon tulisi nostaa myös 2 luokan pohjavesialueet niiltä osin, joissa sijaitsee pilaantuneinta maa-alueita, joiden toiminnanharjoittaja vielä harjoittaa maa-alueita pilaavaa toimintaa tai joiden tila tulee selvittää. Näitä alueita Kuopiossa on mm. Kukonharju–Vaaralampi, Pyssymäki, Ritokangas, Rajasalmi, Ryönänkangas, Susihaudanrinne.

Kaikilla pohjavesialueilla teiden suolausta tulisi välttää ja riskialueilla (Laantanlampi, Harjamäki–Käärmelahti ja Nilsiäns kirkonkylä) siirtyä pohjavedelle vähemmän haitallisten liukkaudentorjunta-aineiden, esim. kaliumformiaatin, käyttöön mahdollisimman pikaisesti. Pohjavesialueiden rakenneselvityksiä olisi tärkeä tehdä kaikilla niillä pohjavesialueilla, joilla sijaitsee vedenotto.

Vedenotto ja tekopohjaveden muodostaminen

Terveysturvallisuusviranomaisen valvoo vesilaitosten toimittamaa vettä sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksen (1352/2015, muutos 6832017) mukaisesti. Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2022–2027 mainittu STM:n asetus (461/2000) on kumottu.

Kunnan terveysturvallisuusviranomaisen valvoo toimitettavan ja käytettävän talousveden laatua säännöllisesti. Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Water Safety Plan (WSP) on riskinhallintamenetelmä, jolla talousveden laatua uhkaavat vaarat voidaan tunnistaa, riskit arvioida sekä määrittää ja ottaa käyttöön riskien hallintakeinoja ja niiden seurantamenetelmiä.

Valvontatutkimukset koskevat kaikkia sellaisia vesilaitoksia, jotka toimittavat vettä vähintään 10 m³/vrk tai vähintään 50 henkilön tarpeeseen. Kunnan terveysturvallisuusviranomaisen vahvistaa vesilaitoksen esittämän valvontatutkimusohjelman ja hyväksyy riskinarvioinnin. Pienempien yksiköiden ja yksittäisten talousvesikaivojen valvonta tapahtuu STM:n asetuksen (401/2001) mukaisesti. Tarvittaessa valvontaviranomainen huomauttaa puutteista tai laiminlyönneistä.

Vesistöjen kunnostus

Vesienhoitosuunnitelmissa on todettu, että kunnostustoimijoiden ja omaraahoituksen puute hidastaa vesistökuunnostushankkeiden toimeenpanoa. Vuodet 2019–2023 kestäväällä vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksella pyritään lisäämään paikallisia ja alueellisia järvien, virtavesien ja pienvesien kunnostuksia koko maassa. Tehostamisohjelman rahoituksella Pohjois-Savoon laaditaan vesistökuunnostusten toimintamalli. Tavoitteena on, että toimintamalli yhtenäistää ja vakiinnuttaa toimintatavat kunnostushankealoitteesta esiselvitykseen, toteutukseen ja sen seurantaan. Toimintamallin laatiminen on kannatettavaa.

Omaehtoisten kunnostushankkeiden edistämisen osalta Pohjois-Savon toimenpideohjelmassa on todettu, että pääsääntöisesti enintään 50 % avustus kunnostushankkeen kokonaiskustannuksista on todettu ongelmalliseksi harvaan asutuilla alueilla. Etenkin pienten toimijoiden, kuten osakaskuntien tai vastaavien toimijoiden resurssit voivat rajoittua jo lähtökohdaisesti pelkkään talkootyöhön, mikä ei välttämättä vastaa kunnostustarvetta. Ehdotetun tehostamisohjelman vesistökuunnostusten toimintamallin lisäksi myös pääsääntöisesti korkeampi avustusprosentti todennäköisesti edistäisi vesistökuunnostusten hanketoimintaa alueella.

Tulevalla vesienhoidon suunnittelukaudella tulisi lisäksi kiinnittää huomiota virtavesien nousuesteiden poistamiseen ja virtavesielinympäristöjen kunnostamiseen.

Vesienhoitosuunnitelmissa olevat kartat selkeyttävät hyvin laajaa aineistoa. Vesikartta.fi-palvelu visualisoi hyvin olemassa olevaa tietoa vesien tilasta, mutta yksityiskohtaisemmat tiedot vesimuodostumien osalta jäävät puutteellisiksi järjestelmän osalta. Vastaavanlaisten paikkatietopohjaisten vesitiedon keräävien palveluiden kehittäminen on kannatettavaa. Kartta-palvelut toisivat osittain hajallaan olevat vesistötiedot vesienhoitotoimenpiteisiin osallistuvien tahojen ja kansalaisten helpommin hyödynnettäväksi ja lisääisivät tietoisuutta vesistöjen tilasta. Vastaavanlaisia palveluita on toteutettu Pohjois-Savossa mm. Iisalmen reitin sivuilla ja Pohjois-Savon ELY:n tarinakartoissa.

Yhdyskuntien jätevedet

Vuoksen vesienhoito-ohjelmassa, kohdassa toimenpiteiden toteuttamisen edistymisen taulukossa 12 on selostettu yhdyskuntasektorin osalta vuoden 2015 toteutumissarakkeessa, että "Kuntien määrittämät vesihuoltolaitosten toiminta-alueet kattavat kaikki taajamat, ja niissä on toteutettu yhteinen vesihuolto" ei täysin pidä paikkansa. Kuntien määrittämät vesijohtoverkoston toiminta-alueet kylläkin kattavat pääosin kaikki taajamat, mutta viemäriverkoston osalta toiminta-alueet ovat osin määrittämättä, eikä kaikilla taajama-alueilla ole edelleenkaan keskitettyä viemärointiä. Vesihuoltolain mukaisella viemäroinnin toiminta-alueella kiinteistöillä on pääsääntöisesti liittymisvelvollisuus viemäriin.

Ravinnekuormituksen vähentämistarpeet on laskettu mallien avulla ja asiantuntia-arvioina. VEMALA-kuormitusmallin avulla on yksilöity fosfori- ja typpipitoisuuden vähentämistarve. VEMALA-kuormitusmallin luotettavuutta tulee arvioida ja kehittää maatalouden kuormituksen arvioimisen lisäksi myös siten, että mallin tulisi huomioida vesihuoltolaitosten viemäroinnin toiminta-alueet (myös haja-asutusalueilla), jolloin mahdollisesti haja- ja loma-asutuksen aiheuttama kuormitus olisi pienempi, jolloin malli antaisi luotettavamman kuormitusarvion. Mallin mukaan esim. Kuopiossa Peto-senlammen suurin ulkoinen kuormittaja on hajakuormitus, vaikka Peto-senlammen valuma-alue on asemakaavoitettu ja näin ollen kaikki valuma-alueella sijaitsevat kiinteistöt ovat keskitetyn viemäroinnin piirissä.

Pohjois-Savon toimenpideohjelmaan on yhdeksi toimenpiteeksi kirjattu, että pohjavesialueilla ei imeytetä likaisia hulevesiä vaan ne johdetaan joko hulevesiverkostoon tai ohjataan pois pohjavesialueelta. Monet taajamat, kuten Nilsinä ja Melalahti on rakennettu pohjavesialueen päälle. Likaisten hulevesien johtaminen kokonaan pohjavesialueelta voi olla mahdotonta. Toimenpiteenä tulisikin olla, että likaiset hulevedet käsitellään ennen johtamista hulevesiviemäriverkostoon tai ennen niiden imeyttämistä. Hulevesien hallinta tulee tehdä mahdollisimman luonnonmukaisesti, jotta alueen vesitasapaino säilyy. Hulevesiviemäriverkoston rakentaminen tulisikin olla viimeinen keino hulevesien hallinnassa. Hulevedet tulisi pystyä imeyttämään mahdollisimman hyvin. Erityisesti pohjavesialueella puhtaiden hulevesien imeyttäminen on tärkeää, jotta alueella muodostuvan pohjaveden määrä ei muutu.

Yhdyskuntien jätevesien osalta toimenpiteet tulee kohdistaa vuotovesien pienentämiseksi. Viemäriverkostojen saneerausten tulee olla suunnitelmallisia ja ne tulee kohdistaa niille alueille, joissa on suurin tarvetta (esim. alueet, joissa jätevesiviemäreiden vuotovesien osuus on esim. yli 30 %).

Lisäksi kuluvalle toimenpidekaudella tulisi maakuntatasolla selvittää pienistä jätevesipuhdistamoista luopumista ja jätevesien johtamista suurempiin laitoksiin.

Lopuksi Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmaan vuosille 2022–2027 on kerätty keskeisiä tavoitteita, jotka ovat hyviä, ymmärrettäviä ja selkeitä. Tavoitteiden pääsemiseen tarvitaan kuitenkin vielä enemmän konkreettisia toimenpiteitä.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kaupunkirakennelautakunta hyväksyy ja esittää edelleen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi edellä esitetyn Kuopion kaupungin lausunnon Etelä-Savon ELY-keskukselle Vuoksen vesienhoitoalueella ja Uudenmaan ELY-keskukselle Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueella ehdotetuiksi vesienhoitosuunnitelmiksi vuosiksi 2022–2027.

Viiteaineisto

- 9 3676/2021 VHA1 ehdotus Vuoksin vesienhoitosuunnitelmaksi 2022–2027 Osa 1 FINAL (3) (ei julkaista internetissä)
- 10 3676/2021 Ehdotus Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022–2027 osa 1 (3) (ei julkaista internetissä)
- 11 3676/2021 Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027, kuulemisversio-1 (ei julkaista internetissä)
- 12 3676/2021 Vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen osa 2 Menetelmät (ei julkaista internetissä)

Valmistelija

Tino Hovinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5516

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy kiinteistöjohtajan esityksen.

Päätös

Merkitään, että vesialueidenhoitaja Tino Hovinen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

KUOPIO

Kuopion kaupunki
Kaupunkirakennelautakunta

Pöytäkirja

21.04.2021

6/2021

8 (8)

88 §